

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS

2023 m. birželio 22 d.

Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegija, susidedanti iš teisėjų Godos Ambrasaitės-Balynienės, Gražinos Davidonienės (kolegijos pirmininkė) ir Algirdo Taminsko, susipažinusi su 2023 m. birželio 14 d. paduotu **ieškovo G. M.** kasaciniu skundu dėl Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2023 m. kovo 14 d. sprendimo peržiūrėjimo

nustatė:

Kauno apygardos teismas 2022 m. rugsėjo 13 d. sprendimu ieškinį tenkino ir priteisė ieškovui G. M. iš atsakovės UAB „Šomis“ 239 701,11 Eur negautų pajamų, 4439,37 Eur delspinigių ir 6 proc. metines palūkanas nuo priteistos sumos nuo bylos iškėlimo teisme 2021 m. gruodžio 16 d. iki teismo sprendimo visiško įvykdymo.

Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija 2023 m. kovo 14 d. sprendimu panaikino Kauno apygardos teismo 2022 m. rugsėjo 13 d. sprendimą ir priėmė naują sprendimą – ieškinį atmesti.

Kasaciniu skundu ieškovas G. M. prašo panaikinti Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2023 m. kovo 14 d. sprendimą ir palikti galioti Kauno apygardos teismo 2022 m. rugsėjo 13 d. sprendimą.

Ieškovo kasacinis skundas grindžiamas CPK 346 straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytais kasacijos pagrindais – materialiosios ir proceso teisės normų pažeidimu, turinčiu esminės reikšmės vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, jeigu šis pažeidimas galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui, taip pat skundžiamame teismo sprendime (nutartyje) nukrypimu nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikos.

Atrankos kolegija pažymi, kad kasacinis teismas tikrina žemesnės instancijos teismų sprendimų (nutarčių) teisėtumą tik išimtiniais atvejais, kai yra bent vienas iš CPK 346 straipsnio 2 dalyje nustatytų kasacijos pagrindų (CPK 346 straipsnio 1 dalis). Kasaciniame skunde nepakanka vien tik nurodyti kasacijos pagrindą – įvardyti kasacijos pagrindo buvimą būtina pagrįsti išsamiais teisiniais argumentais (CPK 347 straipsnio 1 dalies 3 punktas). Be to, CPK 346 straipsnio 2 dalyje nurodyti kasacijos pagrindai patvirtina, jog kasacija leidžiama ne teisės klausimais apskritai, bet siekiant, jog kasaciniame teisme būtų nagrinėjamos tik tokios bylos, kuriose keliama teisės problemų išsprendimas būtų reikšmingas vienodam teisės aiškinimui.

Kai kasacinis skundas paduodamas CPK 346 straipsnio 2 dalies 1 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti buvus pažeistą materialiosios ar proceso teisės normą, teisinius argumentus, patvirtinančius nurodytos (nurodytų) teisės normos (normų) pažeidimą bei argumentuotai pagrįsti, kad teisės pažeidimas, į kurį apeliuojama, turi esminę reikšmę vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, taip pat kad jis (teisės pažeidimas) galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui.

Kai kasacinis skundas paduodamas CPK 346 straipsnio 2 dalies 2 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti konkrečią Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisės aiškinimo ir taikymo praktiką, suformuotą bylose, kurių faktinės aplinkybės yra analogiškos ar iš esmės panašios į bylos, kurioje priimtas teismo sprendimas (nutartis) skundžiamas kasacine tvarka, bei argumentuotai pagrįsti, kad teismas skundžiamame procesiniame sprendime nukrypo nuo tokios Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos praktikos. Tai daroma analizuojant apskųstuose teismų sprendimuose išdėstytus teisinius motyvus ir juos lyginant su Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuota teisės taikymo ir aiškinimo praktika.

Ieškovo kasaciniame skunde nurodomi tokie esminiai argumentai:

1. Kasaciniame skunde keliamas klausimas dėl to, kad apeliacinės instancijos teismas *de facto* atsisakė taikyti sutartinę civilinę atsakomybę už sutarties 3.1.2. punkte nustatytos sąlygos (dėl minimalios sklypo pardavimo kainos) netinkamą vykdymą, remdamasis sutarties faktinio vykdymo aplinkybėmis bei rinkos galimybėmis ir taip pažeidė sutarties privalomumo principą. Apeliacinės instancijos teismas neleistinai išplėtė komercinės sutarties nevykdymą pateisinančių pagrindų sąrašą iki teisės aktuose bei teismų praktikoje nenustatyto atvejo – sutarties nevykdymo dėl galimai pervertintų įvykdymo galimybių. Tokios apeliacinės instancijos teismo išvados prieštarauja Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikai, kad nuo sutarties sąlygų turinio teismas gali nukrypti tik tada kai sutartis prieštarauja bendriesiems teisės principams, viešajai tvarkai ar imperatyviosioms įstatymo normoms (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartys civilinėse bylose Nr. 3K-7-262/2010, 3K-3-207-219/2016, e3K-3-122-969/2017, e3K-3-268-248/2017, e3K-3-407-701/2017); verslininkas nuo sutarties sąlygų vykdymo gali nukrypti tik dėl nenugalimos jėgos (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartys civilinėse bylose Nr. 3K-3-421/2007; 3K-3-10-421/2015, e3K-3-147-421/2020), o ne remdamasis sutarties faktinio vykdymo aplinkybėmis bei rinkos galimybėmis. Gindamas savo poziciją dėl sklypo pardavimo už mažesnę nei nustatytą minimalią kainą atsakovas iš esmės pripažino, kad sutarties sudarymo metu galbūt pervertino savo lūkesčius ir nustatytos sutarties sąlygos nesilaikė dėl to, jog neatsirado pirkėjas, kuris sklypą pirktų už sutartyje nustatytą minimalią 10 mln. Lt kainą todėl atsakovas priėmė vienašalį sprendimą sklypą parduoti už mažesnę nei sutartyje nustatytą minimalią kainą. Tačiau lūkesčių pervertinimas nėra pagrindas verslininką atleisti nuo atsakomybės už sutarties vykdymą, nebent jis įrodo, kad sutarties neįvykdė dėl nenugalimos jėgos.
2. Kasaciniame skunde keliamas klausimas taip pat dėl iš sutarties netinkamo vykdymo kylančių negautų pajamų įrodymui taikytinų taisyklių aiškinimo bei taikymo - t. y. apeliacinės instancijos teismas nepaisant kasacinio teismo plėtojamo negautų pajamų pagrįsto tikėtino įrodinėjimo standarto, sprendė, jog ieškovo negautos pajamos turėjo būti realios, įrodytos ir neišvengiamos. Tokios apeliacinės instancijos teismo išvados prieštarauja Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikai, kad negautos pajamos kaip nuostoliai yra asmens pagrįstai tikėtinos gauti lėšos, kurias asmuo būtų gavęs iš teisėtos veiklos, jeigu nebūtų buvę neteisėtų veiksmų kai jos atitinka šiuos kriterijus: 1) ar pajamos buvo numatytos gauti iš anksto; 2) ar pagrįstai tikėtasi jas gauti esant normaliai veiklai; 3) ar šių pajamų negauta dėl neteisėtų skolininko veiksmų (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartys civilinėse bylose Nr. 3K-P-382/2006; 3K-3-585/2006; 3K-3-62/2008).
3. Dėl sutarčių aiškinimo taisyklių hierarchijos sprendžiant iš sutarčių kylančius ginčus – t. y. apeliacinės instancijos teismas sprendė, jog šalių susitarimas dėl minimalios sklypo pardavimo kainos aiškintinas taikant ne formuojamoje kasacinio teismo praktikoje pagrindiniais įvardijamus sutarties sąžiningo aiškinimo, tikrosios šalių valios nustatymo bei lingvistinio aiškinimo metodus, bet subsidiarių – sutarties sąlygų aiškinimo pagal sutarties šalių elgesį (vykdymo eiga bei faktiškai pasiektą įvykdymo rezultatą) metodą. CK 6.193 straipsnio 1-3 dalyse nurodytos sutarčių aiškinimo taisyklės taikytinos prioritetiškai subsidiariosios CK 6.193 straipsnio 5 dalyje nustatytos taisyklės (sutarties aiškinimo pagal šalių tarpusavio santykių praktiką, šalių elgesį po sutarties sudarymo) atžvilgiu (Lietuvos Aukščiausiojo

Teismo nutartys civilinėse bylose Nr. 3K-7-409/2010; 3K-3-274-706/2016, 3K-3-286-313/2017, 3K-3-302-969/2015, 3K-3-229-1075/2019, e3K-3-365-403/2019, e3K-3-236-823/2022), tačiau bet koku atveju sutartis negali būti aiškinama tokiu būdu, jog kuri nors jos sąlyga apskritai netektų prasmės, taptų neįmanoma ją įvykdyti ar pasinaudoti iš jos kylančia teise (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartys civilinėse bylose Nr. e3K-3-146-687/2020, Nr. e3K-3-236-823/2022).

Atrankos kolegija, susipažinusi su kasacinio skundo argumentais, skundžiamo teismo sprendimo motyvais ir jų pagrindu padarytomis išvadomis, sprendžia, kad kasaciniame skunde nekeliami tokių teisės klausimų, kurie atitiktų CPK 346 straipsnio 2 dalyje nurodytus bylos peržiūrėjimo kasacine tvarka pagrindus. Atrankos kolegijos vertinimu, kasacinio skundo argumentais nepagrindžiama, kad teismas netinkamai aiškino ir taikė skunde nurodytas materialiosios ir proceso teisės normas ir kad tai galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo priėmimui. Kasacinio skundo argumentais taip pat nepagrindžiamas nukrypimas nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos teisės taikymo ir aiškinimo praktikos bei CPK 346 straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodyto kasacijos pagrindo egzistavimas.

Kasacinis skundas pripažintinas neatitinkančiu CPK 346 straipsnio, 347 straipsnio 1 dalies 3 punkto reikalavimų, todėl jį atsisakytina priimti (CPK 350 straipsnio 2 dalies 3, 4 punktai).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 350 straipsnio 2 dalies 3, 4 punktais, 4 dalimi,

n u t a r i a :

Kasacinį skundą atsisakyti priimti ir grąžinti jį padavusiam asmeniui.

Grąžinti ieškovui G. M. 2806 (du tūkstančius aštuonis šimtus šešis) Eur žyminį mokestį, sumokėtą 2023 m. birželio 14 d. AB SEB banke mokėjimo nurodymu Nr. 34.

Ši nutartis yra galutinė ir neskundžiama.

Teisėjai Goda Ambrasaitė-Balynienė

Gražina Davidonienė

Algirdas Taminskas